

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 527. An & qualiter solutio facienda in eadem re, qualiter solutio facienda in eadem re, quantitate, qualitate, & in specie pecunia in eadem moneta, in qua accepta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

qui ita negligentē res suas tractant, ut spem redeundi ad meliorem fortunam amittant. Lauterb. Muller. *ll. cit.* sed neque particularem hujusmodi solutionem pendere à mero & libero per belli calamitates depauperati; imò nec à creditoris arbitrio, nisi ab initio aliter statutum; cum uterque in causa propria Judex esse nequeat; sed potiùs relinquendum arbitrio Judicis, ut is ponderatis circumstantiis ex æquo & bono partis solvendæ quantitatem determinet, bene monet Muller, uti & Gomes. *L. 2. var. resol. c. 2. n. 13.* monet receptum esse consuetudine, quòd ubique leges vel statuta permittunt particulares solutiones, ibi ultra tres annos dividendas non esse. Septimo locus est particulari solutioni, dum alicui concessum beneficium competentie. Lauterb. *dissert. de benef. compet. th. 11. & seq.* cætera, quæ circa hanc materiam particularis solutionis notanda, vide apud Mull. *l. c.*

Quest. 527. An & qualiter solutio faciendâ in eadem re, quantitate, qualitate, & in specie pecunie in eadem moneta in qua accepta.

1. Primò in genere: ut debitor liberetur, res eandē, seu quod in specie debetur, in specie solvendū, ex eo principio: quòd aliud pro alio invito creditori solvi non possit juxta *l. 2. §. 1. ff. de reb. cred.* unde non sufficit, ut rem aliā æquē bonā, vel pretium rei debitæ solvat, ex ea etiam ratione; quòd læpe sit affectio ad aliquam rem in specie. Sic pro pecunia vinum, pro vino triticum acceptare non tenetur creditor, neque pro mutuo accepto in moneta aurea tantundem in moneta cuprea; quia etsi tantundem reddatur quòd ad valorem & æstimationem extrinsecam, non tamen idem quòd ad materiam & quo ad valorem & æstimationem comparatione omnium nationum, neque ad commoditatem & usum frequentem: adeoque sicut debitor cogi nequit ad reddendum in moneta aurea, quod mutuo accepit in moneta ænea, ita nec creditor ad recipiendum in ænea, quod mutuo dedit in aurea. Castrop. *tr. 32. d. 1. p. 18. §. 2. n. 2.* limitando tamen hoc ipsum *n. 3.* ut non procedat in casu moralis impossibilitatis, in quo æstimatori rei debitæ secundum Judicis arbitrium præstanda juxta *Aurb. hoc nisi, c. de solut.* cujus Authentica beneficio an & qualiter renunciari possit, vide apud eundem. *n. 4.* Item pro factò aliquo debito factū aliud solvi nequit. *l. 98. §. 6. ff. h. t. Muller. h. t. th. 73. lit. a.* an verò pro factò solvi possit interesse, in eo non conveniunt AA. affirmant Bartol. in *l. 72. ff. de V. O. q. 8. Imol. ibid. circa fin. Alex. n. 27. Gomes. Tom. 1. var. c. 10. n. 20. Covar. inc. quamvis pactum. p. 1. §. 4. n. 6. Gutt. de Juram. confirm. p. 1. c. 39. n. 1.* idque etiam, licet factum præstari possit, quam sententiam etsi communem fateatur Castrop. *l. c. n. 6.* contrarium tamen tenet cum Molin. *tr. 2. d. 562. in medio.* item Zoës. *ad ff. de V. O. in hærentes communi regulæ;* quod unum pro alio creditori invito solvi non possit, ex ea etiam ratione, quòd jure naturali promissor obstringatur pacto stare & in specifica forma implere, dum ea obligatio jure positivo non eliditur aut immutatur; qualiter nullo textu Juris ipsa obligatio eliditur. verba enim posteriora *cit. l. 73.* uti & alia quædam jura, quæ contrarium innuere videntur, aliud nihil volunt, quam quòd post commissam moram in præstando factò, illud acceptare dein non teneatur creditor, sed agere possit ad interesse. vel loquuntur de eo, qui factum amplius præstare nequit, qui utriusque tenetur ad interesse. Ad hæc tot restrictiones adhibeantur illi sententiæ com-

muni ab ejus fautoribus, ut raro habere locum possit, quas vide apud Castrop. *cit. n. 6.* qui etiam *n. 7.* addit, quòd, esto jure civili ista sententia sustinenda esset, Jure tamen canonico nullo modo admitti debeat, sed necessariò cogendus debitor ad factum, si illud exequi potest, uti ex adversariis fatentur, Covar. *l. c. Gutt. l. c. c. 38. n. 4.* contra Felin. & Jo-And. His tamen non obstante, quòd creditor pecuniam debitam, in alia, quam dedit, numerorum specie recipere teneatur. v. g. pro Imperialibus mutuo datis florenos, eundem tamen valorem habentes; cum regulariter non tam numerorum corpora, quam æstimatori credita censentur. *l. 65. §. 1. ff. de V. O. Carpz. l. 5. resp. 95. n. 2.* Lauterb. *h. t. §. 22.* nisi tamen in specie & expressè conventum; ut in eadem specie monetæ fiat solutio, vel nisi alio monetæ genere damnnum pateretur. *l. 99. ff. §. l. 16. c. h. t. Lauterb. l. c. Berlich, p. 2. concl. 58. n. 8.* vel etiam incommodum aliquid in receptione subire deberet. v. g. magna summa solveretur in minuta pecunia; tunc enim, etsi nihil de hoc conventum, solutionem invito accipere non tenetur, ut Lauterb. cum Coter. *in process. execut. p. 1. c. 10. n. 7.* Res quoque debita in eadem quantitate, qualitate seu bonitate, in qua fuit tempore contractus, restituenda seu solvenda, ut habet communis, etsi diversas patiat limitationes, de quibus in sequentibus, quòd si tamen generaliter certum pondus vel numerus. v. g. certum olci, certus amphorarum vini numerus in obligationem venit, nulla adjecta qualitate, aut de ea aliunde non constet, in potestate debitoris est solvere qualecunque, v. g. cujuscunque generis oleum & vinum. Muller. *cit. th. 73. lit. a.* quia certæ qualitatis aut etiam bonitatis vinum vel oleum non est promissum.

2. Resp. Secundò in specie pro diversis casibus, & primò quidem, si monetæ qualitas, nimirum intrinseca in materia & pondere, mutata; ut dum eadem monetæ autæ detractum aliquid in pondere, vel admixtum aliquid deterioris materiæ, v. g. cupri, respiciendum tempus contractus, & solutio præstanda in illa bonitate ac valore monetæ, quem ea tunc habuit; ita ut vel eadem species monetæ, e jusdem bonitatis & valoris, si adhuc habeatur, vel si ea non habeatur, alia deterior, ad valorem tamen usque & æstimationem monetæ illius habitæ tempore contractus solvatur, ita ut non satisfiat solvendo in moneta nova secundum valorem intrinsecum deteriorem, licet secundum æstimationem exteriorem per dispositionem principis idem valeat, Abb. *in c. olim causam. de censib.* Covar. *de collat. veter. nummism. c. 7. §. unic. n. 2.* Gail. *l. 2. obs. 73. n. 3. & 6.* Filiuc. *tr. 35. p. 2. n. 40.* Laym. *l. 3. tr. 3. p. 1. c. 5. n. 19.* & alii, quos citat & sequitur Reiffenst. *h. t. n. 30.* Uti & è contra, si post celebratum contractum contractamque obligationem cudatur moneta in substantia & materia melior, quam quæ fuit tempore contractus, non teneris in ea solvere, sed poteris solvere in antiqua deteriori, tempore contractus currente, vel in ista nova, secundum valorem tamen & æstimationem illius antiquæ. Reiffenst. *n. 31.* citato Laym. *ubi ante.*

3. Secundò, si tempore contractus specialiter ita conventum, ut in certa specie ac numero monetæ solvatur suo tempore debitum, fiatque interea mutatio monetæ extrinseca, nimirum si manente eadem bonitate illius intrinseca, mutetur valor seu æstimator extrinseca, sive per auctionem, sive diminutionem, teneris in eadem specie & numero solvere, ita ut tam damnnum quam lucrum sit creditoris. Arg. *L. 65. ff. de V. O.* Abb. *inc. quanto*

de *jurejur.* n. 15. Covar. l. 6. Laym. l. c. n. 13. testantis de communi ex ea ratione, quod contractus ex conventionem legem accipiant. Limitante hoc ipsum cum Engels. h. t. n. 13. Reiff. n. 33. nimirum nisi augmentum vel diminutio esset nimis gravis, præteritum, si sit ultra duplum, ita ut in hoc casu ob diminutionem talem aliquid petere ultra numerum monetæ in pactum deductum possit creditor (uti etiam ob augmentum tale videtur posse petere debitor, ut numerus ille aliquantulum diminuatur) ex ea etiam ratione; quia verba contrahentium ad casus insolitos, de quibus tempore contractus verisimiliter cogitatum non est, cum rigore extendi non debent juxta *L. continuus. §. cum quis. ff. de V. O.* Verum hæc non nisi cum moderamine Judicis prudentis fieri debent. De cætero casu quo species monetæ in pactum deductæ omnino perisset, aut alia ratione haberi non posset, vel etiam reprobata esset, solutio fieri potest in alia moneta, ejusdem tamen æstimationis intrinsecæ & extrinsecæ. *Arg. c. olim. de censib. junctâ Gl. fin. ibid. Abb. l. c. n. 4. Laym. l. c. Gail. l. c. n. 7.*

4. Tertiò si nec certa species, aut eâ designatâ, nullus numerus certus monetæ in pactum deductus, sed præcisè de quantitate conventum. V. gr. ut pro agro empto solvantur centum floreni, & tempore solutionis faciendæ valor monetæ. V. g. florenorum illorum mutatus, tenetur debitor in ea specie monetæ, quæ tunc currit, & tunc constituit centum florenos, sive valor illorum tunc currentium florenorum respectu florenorum currentium tempore contractus auctus sive diminutus, solvere, tam damno quàm lucro pertinente ad debitorem; ita ut tantò pauciora corpora istius monetæ solvendo satisfaciat, quando auctus est valor illorum; & tantò plura, quantò minus est valor, teneatur solvere. V. g. Si centum floreni tunc valeant, quantum antea valebant 95, sufficiat solvere 95. si tunc valeant 105, teneatur solvere 105, ita ferè Laym. l. c. num. 15. citatis Covar. l. c. n. 3. in fine. Carol. Molinæ. de *usu. contr.* q. 92. Molin. de *7. & 7. Tom. 2. d. 321. concl. 1.* Mynsing. cent. 4. obs. 1. Filine. in *moral.* qq. tr. 35. num. 490. Rebell. p. 2. l. 11. q. 15. *concl. ult.* & pro exemplo horum adducens: si 100. ducatos accepi mutuo hoc solùm pacto, ut tantundem in proba moneta restituum; vel si quantitas debiti in pecunia expressa fuit, non ut in specie, sed ut in mensura, nimirum valentes eo tem-

pore tres florenos rhenenses; vel si species monetæ adjecta, non æstimationis, sed tantum demonstrationis gratiâ, nimirum quòd solutio fieri debeat in auro seu ducatis, probenturque hæc, non tam textu aliquo juris, quàm consuetudine Imperii, secundum quam, crescente monetarum valore extrinsecæ, debita pecuniaria solvantur minore numero, Qualiter Ferdinandus I. Imperator anno 1559. in Comitibus Augustæ florenum aureum rhenensem 18. paxius valentem sine illius mutatione intrinsecæ auxit tribus crucigeris, & potestatem dedit debitoribus eo valore auctiore solvere debita. Probatur tamen etiam ex ea ratione, quòd auctio & diminutio valoris; pecuniarum ideo decernitur, ut secundum eam mercationes & solutiones debitorum fiant. Porro extenduntur hæc ipsa, ut locum habeant in omni dispositione contractus, sententiæ, statuti pænalis, ultimæ voluntatis &c. Laym. l. c. *vers. ad verso secundo.* Limitantur è contra, ut idem *vers. verum tamen & seq.* ut non procedant, nullaque eorum habenda ratio in solvendis debitis antiquis primò, si auctio valoris extrinsecæ monetarum facta est non legitima potestatis, sed improba sæneratorum & camporum consuetudine, populo reliquo non consentiente. Secundo, si auctio constituta quidem lege publica, sed non stabili & perpetuò duratura. Laym. l. c. Covar. *cit. §. ante. concl. 6.* *Arg. L. 1. ff. de contr. empti.* ubi quòd pecunia publicam & perpetuam æstimationem habere debeat; ut si principis edicto vel populi consensu monetarum valor in duplum augeatur, quamdiu v. g. necessitas bellica durat, nullo modo antiqua debita juxta hunc valorem auctum solvi possint; cum principis statuentis & populi consentientis voluntas non fuerit aut esse potuerit, ut monetarum mutatio adeò notabilis & valde discrepans à valore intrinsecæ constituatur in præjudicium creditorum, quibus jus veterum obligationum quæsitum. Ut Anton. Faber. de *var. solut. debit. pecuniar. c. 4. n. 5.* Tertiò, si magna extrinsecæ valoris auctio proveniat ex intrinsecæ depravatione monetarum; tunc enim secundum receptissimam sententiam solutionem debitorum antiquorum faciendâ esse secundum intrinsecam bonitatem & valorem veterem, non attendendo ad illud valoris augmentum, asserit Laym. cum Faber. l. c. c. 6. Plures casus circa hanc monetæ mutationem, & qualiter in his solvendum, vide apud Laym. l. c. fusè hanc materiam tractantem.

CAPUT II.

De ordine, loco & tempore solvendi.

Quæst. 528. Dum ex pluribus causis seu diversis debitis obstrictus est eidem creditori debitor, solveritque aliquid, quodnam illorum prius solutum censeri debeat.

1. **R**esp. primò in potestate solventis est edicere, quodnam prius seu potius velit solutum. *L. 1. pr. ff. & L. 1. c. h. 2. Castrop. tr. 32. d. 1. p. 18. §. 5. n. 1. Lauterb. ad ff. h. 1. §. 33.* qui tamen addit, in eo casu adhuc liberum esse creditori ex illa causa seu pro illo debito extinguendo datum non acceptare, citatis pro hoc iisdem textibus & Bachov. ad *Trenl. vol. 2. d. 29. th. 3. lit. o.* cujus contrari-

um videtur tradere Castrop. l. c. dum ait, non ob stare, quòd solutio illud designatum non exhauriat; cum partita solutio ex voluntate debitoris fieri possit, & si creditor tali solutioni repugnet, & nolit eam accipere, depositione & oblatione facta, satisfaciatur, & solutum stet periculo creditoris. Pro quo citat. *L. solutus. ff. h. 1.* & Gregor. Lopez. Potestque hanc designationem debitor facere vel expressè nominando debitum, vel tacitè, non contradicendo designationi factæ à creditore. juxta *LL. cit. Castrop. l. c.*

2. Resp. secundò: Si debitor nihil de hoc expressit, sed solvit generaliter sine determinatione, liberum est creditori seu accipienti pro quo debito solutionem acceptam habere velit; modò tamen in hoc